



Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOSINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Cluj
 Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

ÎNFIINȚAREA și EXTINDEREA NATO (2)

Prof. Dr. Tiberiu TUDOR

ACTUALIZARE. La recentul summit de la București al miniștrilor de Externe ai țărilor NATO, secretarul general Jens **Stoltenberg**, a afirmat: „**Pentru noi războiul a început în primăvara lui 2014.** Încă din 2014 militari canadieni și britanici antrenau ucraineni.”

Dacă Stoltenberg nu ne-ar fi lămurit, am fi rămas cu credința că războiul a fost început la 24 februarie 2022 „de către Putin”.

Da, războiul din Ucraina a început în primăvara lui **2014**, ca **război civil între Ucraina de Est și Ucraina de Vest**, când noul guvern de la Kiev, instalat în urma unei lovituri de stat susținută de americani, a trimis trupele anti-tero, inclusiv batalionul Azov, pentru a reprima manifestațiile anti-aderare la UE din Donbas. Afirmatia, care ni se servește zilnic, că Ucraina dorește să adere la NATO și UE este inexactă (mai precis falsă). Ucraina este o țară de falie: **Ucraina de Vest dorește integrarea în UE și NATO, Ucraina de Est dorește — și o parte din ea deja a obținut — integrarea în Federația Rusă și CSI.** În privința implicării celor două mari puteri în războiul civil din Ucraina, până la 24 februarie 2022 războiul a evoluat ca război proxi, atât pentru Statele Unite cât și pentru Federația Rusă.

Din punct de vedere geopolitic global este un război între Statele Unite, care doresc să păstreze unipolarismul hegemonic american câștigat în anii '90 (doctrina Wolfowitz) și Federația Rusă care, revigorată, refuză continuarea acceptării acestui unipolarism.

Războiul acesta nu este al nostru. Local este un război al slavilor de răsărit. Global — unul între Statele Unite și Federația Rusă.

II. Gorbaciov — Casa Comună Europeană

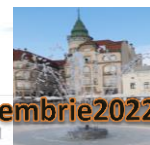
În **1986** a început **procesul de democratizare a Uniunii Sovietice**. După o lungă perioadă gerontocratică, în 1985, la conducerea Uniunii Sovietice, ca secretar general al PCUS, a fost adus un lider matur, cult, carismatic, Mihail Sergheevici **Gorbaciov**, care a schimbat radical cursul evoluției URSS, spre democrație, economie de piață și spre **normalizarea relațiilor cu Occidentul, în primul rând cu Statele Unite ale Americii.** Această deschidere a avut loc pe fondul lipsei de competitivitate a economiei socialiste, care împingea Uniunea Sovietică spre un colaps economic. **Economia sovietică se sufoca sub presiunea cursei înarmărilor.**

La 23 martie **1983** președintele Reagan lansase un nou concept de securitate a SUA, „**Inițiativa de Apărare Strategică**” (**SDI — Strategic Defense Initiative**), menit să-l înlocuiască pe cel anterior, al „Distrugerii Reciproce Asigurate” (**MAD — Mutual Assured Destruction**). Proiectul implica și militarizarea spațiului cosmic, fapt pentru care este cunoscut sub denumirea colocvială de Războiul Stelelor.

La summitul Reagan - Gorbaciov de la **Reykjavik (11-12 oct. 1986)**, Gorbaciov a cerut drept condiție pentru eliminarea armamentului nuclear abandonarea Războiului Stelelor. Reagan a refuzat. Despărțirea a fost „glacială”.

Reykjavik a fost, însă, un punct de cotitură pozitiv în relațiile sovieto – americane. Fiecare dintre părți a înțeles limitele anxietății de securitate ale celeilalte și faptul că, între aceste limite, există o largă marjă de manevră pentru detensionarea situației politice și militare, pentru trecerea de la confruntare la cooperare, în interesul întregii umanități.

Ambasadorul Jake Foust Matlock, care a participat, în diverse funcții, la toate întâlnirile Reagan – Gorbaciov, considera că sfârșitul Războiului Rece se datorează providențialei întâlniri a acestor două personalități în funcțiile



supreme ale SUA și URSS [1], (slide 1). Ceea ce îi unea pe cei doi mari oameni de stat a fost perspectiva (astăzi putem spune himera) unei **lumi fără arme nucleare**. Gorbaciov a renunțat să se mai opună Inițiativei de Apărare Strategică, iar **Tratatul pentru Eliminarea Forțelor Nucleare cu Rază Medie și Scurtă de Acțiune** a fost semnat la **8 decembrie 1987**, în cadrul **summitului de la Washington**. Ca urmare au fost distruse, sub control reciproc, 2692 rachete nucleare americane Pershing și sovietice SS20. Se contura **viziunea unei Europe fără arme nucleare, o Europă a păcii**. Președintele Reagan, în memoriile sale, referindu-se la ultima întâlnire oficială cu Gorbaciov, a spus: „Ne-am despărțit ca parteneri în construirea unei lumi mai bune.”

Fapt bine cunoscut, anul 1989 a fost anul marilor prefaceri politice ale Europei Centrale și de Est, anul schimbării la față a acestei părți a Europei. O bornă de hotar a acestei schimbări a fost discursul lui Mihail Gorbaciov din 6 iulie 1989 la Consiliul Europei, la Strasbourg, unde liderul sovietic a repudiat explicit „doctrina Brejnev” a suveranității limitate și a definit ceea ce ar putea fi denumit doctrina Gorbaciov — Casa Comună Europeană:

“Dorim o Europă democratică și pașnică, **o Europă care să-și păstreze toată diversitatea și să respecte idealurile umane comune....** În ceea ce privește conținutul economic al Casei Europene, considerăm că este reală, deși nu imediată, perspectiva formării unui **vast spațiu economic de la Atlantic la Ural, cu un grad ridicat de interdependență între părțile sale estice și occidentale**. Nu subestimăm probabilitatea apariției unei **piețe europene unice** în următorii ani.”

Concordant cu această viziune, Gorbaciov și-a retras sprijinul politic pentru liderii comuniști din statele central-și est-europene, recomandându-le, sau solicitându-le uneori imperativ (Honecker, Ceaușescu), să-și democratizeze regimurile. Treptat, **în cursul anului 1989, țările fostului lagăr socialist au fost eliberate din orbita URSS** și, în mod pașnic sau violent, dar cu repeziciune, și-au schimbat regimurile comuniste în regimuri parlamentare, multipartinice, în esență democratice. Un eveniment simbolic pentru sfârșitul comunismului în Europa a fost **căderea zidului Berlinului**, în noaptea dintre **9 și 10 noiembrie 1989**.

În același timp, pe plan intern Gorbaciov a reușit să impună o primă amendare a Constituției URSS, prin care a fost modificat procesul electoral și a fost înființat, ca nou for legislativ suprem, Congresul Deputaților Poporului din Uniunea Sovietică. Încă de la prima sesiune a Congresului (25 mai - 9 iunie 1989), dezbaterile asupra stării și viitorului Uniunii au devenit absolut libere, ducând la crearea celor două tabere antagoniste, a conservatorilor și a liberalilor, ambele criticând, din două direcții, politica lui Gorbaciov.

Anul 1989 a fost anul marelui triumf european al lui Gorbaciov și al proiectului **Casei Comune Europene (slide 2)**. Se vehicula **ideea desființării simultane a celor două blocuri militare**, NATO și Organizația Tratatului de la Varșovia. Gorbaciov propunea transformarea lor din structuri militare în structuri politice, cu absorbția treptată în Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, care ar urma să își subsumeze funcțiile de securitate ale acestor organizații. Printre liderii europeni proeminenți care agreau această idee — președintele Franței, François Mitterrand, ministrul de Externe și vice-președinte al RFG, Hans-Dietrich Genscher, și noul președinte al Cehoslovaciei, Václav Havel.

La 20 ianuarie 1989 cel de-al doilea mandat prezidențial al lui Ronald Reagan s-a încheiat și funcția de președinte al SUA a fost preluată de către George W. H. Bush, fost vicepreședinte în timpul mandatelor lui Reagan.

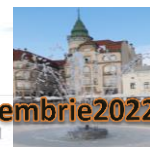
Pe **10 iulie 1989**, președintele Bush a început un turneu diplomatic în Europa, în cadrul căruia a vizitat Polonia, Ungaria și, mai apoi, Parisul. “Nu vreau să par agitator sau provocator. Nu vreau să-i pun bețe în roate lui Gorbaciov”, va declara președintele Bush colaboratorilor săi înainte de aterizarea la Varșovia, iar în timpul zborului spre Paris, faptul că ritmul reformelor din Europa Răsăriteană „îl uluise de-a dreptul”.

Trebuie subliniat că susținerea președintelui Bush pentru Gorbaciov, împărtășită de către toți liderii Europei Occidentale, era o susținere a Imperiului Sovietic în forma existentă la acea dată — Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice, fapt care a continuat pe tot parcursul anului următor, 1990, și până în ultimele zile dinaintea neprevăzutei prăbușiri a Uniunii, în august 1991.

Anul **1989** s-a încheiat cu **summitul de la Malta, din 2-3 decembrie**.

Summitul de la Malta, dincolo de presupusele înțelegeri în privința împărțirii sferelor de influență, sub impresia rezonanței Ialta – Malta, nu a făcut decât să confirme starea de fapt și să repete asigurările reciproce că transformările din ultimii ani nu vor deveni reversibile. La conferința de presă comună:

- Mihail Gorbaciov: “Lumea părăsește o epocă și intră în alta. Suntem la începutul unui drum lung, spre o îndelungată eră de pace. Amenințarea cu forța, neîncrederea, lupta psihologică și ideologică trebuie să aparțină, toate, trecutului.”



- În replică, președintele Bush: “Putem instaura o pace durabilă și transforma relația Est-Vest într-o cooperare îndelungată. Acesta este viitorul pe care secretarul general Gorbaciov și cu mine îl începem aici, la Malta.”

Un aspect de principiu, care pare a ocupa ciudat de mult spațiu, pentru data aceea, în stenograma summitului [2], se referă la sintagma prin care se vor motiva ulterior războaiele americane din Orientul Mijlociu (Afganistan, Irak), “primăvara arabă”, etc.

- Gorbaciov”: “Nu pot fi de acord când unii politicieni americani spun că depășirea divizării Europei trebuie să se bazeze pe **valorile Occidentale**. Până de curând eram blamați pentru export de revoluție, iar ei vorbesc acum de **exportul valorilor americane**. Cred că această abordare este împotriva spiritului schimbărilor de acum.”

- Bush: “Aș dori să priviți abordarea noastră într-o lumină pozitivă: valorile occidentale nu înseamnă, sub nicio formă, intruziunea sistemului nostru în România, Cehoslovacia sau chiar RDG.”

Summitul de la Malta este considerat sfârșitul oficial al Războiului Rece.

În anii '90 ideea sfârșitului Războiului Rece era credibilă. Acum, în lumina documentelor declassificate referitoare la acea perioadă și a evoluției ulterioare a relațiilor sovieto- și apoi ruso-americane, putem argumenta că Războiul Rece nu s-a sfârșit nici un moment, a înaintat inexorabil spre războiul cald de acum.

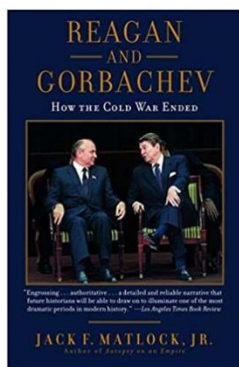
Peste nu mai mult de două luni de la întâlnirea de la Malta, la începutul lui 1990, a apărut “**problema germană**”, care a fost obiectul confruntării diplomatice Bush – Gorbaciov, finalizată spre sfârșitul anului cu **primul pas înainte al NATO spre Est** — înglobarea fostei RDG în NATO, în urma unei presiuni diplomatice foarte bine concertată de către președintele Bush.

Revenind retrospectiv la proiectul Casei Comune Europene — care la data respectivă părea realist și era împărtășit cu entuziasm de către toți liderii europeni occidentali — apare firesc o întrebare: Cum de a putut să fie atât de nerealist politic (naiv?) Gorbaciov încât să discute, sub ochii președintelui Bush, cu liderii Europei de Vest acest proiect, care prin însăși denumirea lui excludea, sau cel puțin marginaliza prezența Statelor Unite pe continent?! Interesul Statelor Unite fiind, evident, **o Casă Comună Euro-Atlantică, fără Rusia și nu una Europeană de la Atlantic la Urali**. Desigur, este ușor să ne gândim la acest aspect acum (“regula epilogului” în istorie), după ce am asistat la zdrobirea axei economice europene Berlin-Moscova, inclusiv prin simbolica și demonstrativa distrugere a conductelor Nord Stream.

În orice caz președintele Bush nu era un naiv. Pe lângă faptul că fusese, pentru un an, directorul CIA — la fel cum președintele Putin a fost, pentru un an, directorul FSB — există un fapt deosebit în viața lui G.W.H. Bush care, fără îndoială, îi va fi marcat personalitatea în sensul intransigenței realismului politic. În mai 1944 Bush devenise pilot în forțele americane din Pacific. În septembrie, în cursul atacului asupra instalațiilor japoneze de la Chichijima avionul lui a fost doborât, el fiind singurul dintre cei trei membri ai echipajului care a reușit să se catapulteze și singurul recuperat, apoi, de către un submarin american. Restul de opt aviatori americani doborâți în atacul de la Chichijima, căzuți prizonieri la japonezi, după torturi, au fost decapitați și unii au fost canibalizați [3]. Metodele de descurajare nu atinseseră încă nivelul descurajării nucleare actuale, care a primit botezul, peste câteva luni, la Hiroșima și Nagasaki.

În anul următor, 1990, Bush l-a placat pe Gorbaciov în proiectul Casei Comune Europene, menținând și întărind prezența militară americană pe continent.

Denuclearizarea Europei



Pentru conformitate – T. Tudor

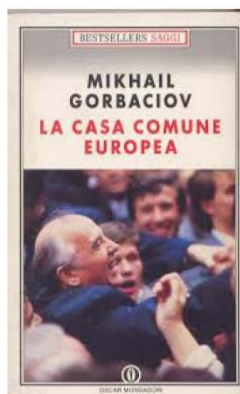


Reykjavik 1986



Washington 1987

Gorbaciov – Casa Comună Europeană



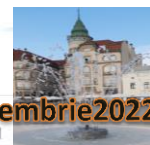
Pentru conformitate – T. Tudor



Gorbaciov - Mitterrand



Thatcher - Gorbaciov



[0] Episodul anterior — I. Războiul Rece (1949 - 1989), în:

<https://www.art-emis.ro/analize/infintarea-si-extinderea-n-a-t-o-1>

<https://www.activenews.ro/opinii/Prof.-Dr.-Tiberiu-Tudor-INFIINTAREA-SI-EXTINDEREA-NATO-177279>

[1] Jake Foust Matlock, *Reagan and Gorbachev: How the Cold War Ended*, Random House Inc. N.Y., 2005

[2] *Soviet Transcript of the Malta Summit December 2-3, 1989*

<https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB298/Document%2010.pdf>

[3] Chichijima <https://www.9news.com.au/world/chichijima-incident-george-hw-bush-extraordinary-wwii-survival-story/b8edd905-c63b-409f-971b-23f08e533389>

Dacă veți considera inoportune sau banale aceste informații (pe care le transmit, Bcc, unor înalți ierarhi, personalități culturale și politice, instituții și mijloace de informare în masă), rog să mă preveniți sau să blocați adresa mea de mail pe computerele sau serverele dumneavoastră. Cu considerație, T. Tudor.